

Секція: **Природничі науки**
УДК 338.48-52:551.58(477)
Безкоровайна А. – ст. гр. Т-215
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ТЕПЛОВІ ЯВИЩА І КЛІМАТ В ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ

Науковий керівник: Крива Л. П.

Bezkorovaina A.
Ternopil Ivan Puluj National Technical University

HEAT PHENOMENA AND CLIMATE IN THE TOURISM INDUSTRY

Supervisor: Kryva Larysa

Ключові слова: клімат, туризм, глобальне потепління
Keywords: climate, tourism, global warming

Туристична галузь є однією з найдинамічніших сфер світової економіки, розвиток якої значною мірою залежить від природних факторів. Серед них важливе місце займають теплові явища та кліматичні умови. Температура повітря, рівень вологості, сонячна радіація та сезонні зміни безпосередньо впливають на комфортність перебування туристів, вибір напрямків подорожей і тривалість туристичних сезонів. У сучасних умовах зміни клімату ці фактори набувають особливого значення, адже вони можуть як стимулювати розвиток туризму, так і створювати серйозні ризики для галузі. Особливо актуальним є аналіз впливу кліматичних умов на туристичні регіони України.

Теплові явища включають процеси нагрівання та охолодження повітря, теплообмін, випаровування, а також вплив сонячної радіації. У туризмі вони визначають комфортність кліматичних умов. Наприклад, оптимальна температура для більшості туристів становить приблизно від +20 до +28 °С, що сприяє розвитку пляжного туризму. Надмірно високі температури можуть викликати тепловий стрес, знижувати активність туристів і навіть становити загрозу для здоров'я. З іншого боку, низькі температури є основою для розвитку зимових видів туризму — гірськолижного, екстремального та рекреаційного. Таким чином, саме теплові явища визначають сезонність туристичної діяльності.

Клімат є одним із головних факторів формування туристичних потоків. Регіони з м'яким кліматом, великою кількістю сонячних днів і комфортною температурою приваблюють найбільшу кількість людей. Основні кліматичні чинники, як-от температура повітря, вологість, кількість опадів, тривалість сонячного сьйва та швидкість вітру, визначають не лише популярність туристичних напрямків, але й сам характер відпочинку.

Однією з найважливіших сучасних проблем є глобальне потепління. Підвищення середньорічної температури впливає на туристичну галузь через зміну тривалості сезонів, скорочення снігового покриву в гірських районах, підвищення рівня моря та збільшення частоти екстремальних погодних явищ. У деяких регіонах це призводить до зниження туристичної привабливості, тоді як інші території отримують нові можливості для розвитку. В цьому контексті особливо показовими є приклади

України, де кліматичні умови безпосередньо формують туристичну спеціалізацію регіонів.

Україна має різноманітні кліматичні умови, що створює передумови для розвитку різних видів туризму. Найяскравіше це проявляється на прикладі Українських Карпат та узбережжя Чорного моря. Клімат Карпат є помірно-континентальним і вологим, для нього характерні помірно тепле літо, холодна сніжна зима та значна кількість опадів. Такі умови сприяють розвитку гірськолижного, екологічного, зеленого та лікувально-оздоровчого відпочинку. Перепади температур і наявність снігового покриву визначають сезонність, тоді як комфортні літні температури приваблюють туристів, які уникають спеки.

Клімат узбережжя Чорного моря є теплим і м'яким. Середня температура повітря влітку становить близько +24 °С, що разом із теплою морською водою та морськими бризами сприяє розвитку пляжного туризму та рекреаційних послуг. Теплові явища тут забезпечують тривалий сезон і високий рівень комфорту. Таким чином, Карпати як центр зимового та активного відпочинку та Чорне море як центр літнього рекреаційного туризму забезпечують цілорічний розвиток галузі в Україні.

Сучасні кліматичні зміни вже впливають на ці регіони: скорочується тривалість снігового покриву в горах, збільшується кількість надто спекотних днів на півдні та змінюється традиційна сезонність. Це вимагає від індустрії адаптації, що включає розвиток альтернативних видів туризму, зміщення часових рамок сезонів, використання сучасних технологій та підвищення рівня безпеки. Такі заходи допоможуть зберегти конкурентоспроможність галузі.

Теплові явища та клімат залишаються визначальними факторами, що впливають на комфорт, безпеку та вибір спорядження під час подорожей. Розуміння фізики збереження тепла й ефектів навколишнього середовища допомагає ефективно адаптуватися до змін, роблячи туристичний досвід приємнішим і більш продуманим. Приклади України демонструють, що кліматичні ресурси є цінним активом, який за умови впровадження адаптаційних стратегій забезпечить сталий розвиток туристичної галузі навіть у мінливих умовах глобального потепління.

Список використаної літератури

1. Біла К. В., Влодарчик Т. В. Зміна клімату і туризм. 2014. URL: <https://dSPACE.nuft.edu.ua/items/e7b6adee-86ec-4625-836b-79dae21992ce> (дата звернення: 12.04.2026).
2. Мелько Л. Ф. Туризм у контексті сталого розвитку. Вчені записки Університету «КРОК». 2017. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/melko.htm (дата звернення: 12.04.2026).
3. Худавердієва В. В. Туризм як драйвер соціально-економічного розвитку країни. Економічні горизонти. 2023. URL: <https://eh.udpu.edu.ua/article/view/281230> (дата звернення: 12.04.2026).
4. Поляков М. П., Білозубенко В. С., Шаблій С. Є. Аналіз глобальних тенденцій у туризмі. Економічний простір. 2020. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/671> (дата звернення: 12.04.2026).
5. Глобальні підходи до сталого розвитку туризму / Всесвітня туристична організація (UNWTO). URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/40e95eac-afdb-43df-b34e-da5177fa276e/content> (дата звернення: 12.04.2026).